

*Helsingin Kaupunginvaltuuston
kokous tiistaina marraskuun 21 päu-
vänä 1916 k:lo 7 i. p.*

ESITYSLISTA.

N:o 1.

Maist:n kirjelmä ynnä Lääninhallituksen lähete sekä K. Senaatin Sivilitoimituskunnan kirje ilmoituksineen erään kuudennen kaupunginosan osan rakennusjärjestyksen muutoksen vahvistamisesta.

Sittenkun Kvsto kokouksessaan 12/9 1916 oli asuntopulan lieventämiseksi päättänyt hankkia vahvistuksen sellaiselle lisäykselle n. s. Helsinginniemen alueelle 15/7 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 5 §:än, että aikaisemmin teetettyyn asuinrakennukseen saisi vahvistetun kerrosluvun lisäksi sisustaa asuinhuoneita kellari- tai ullakkokerrokseen suorittamalla tontista lisämaksun, on K. Senaatti 24/10 1916 vahvistanut mainitun muutos-ehdotuksen.

V. V.:

K. Senaatin päätös saatettaneen Rkmrin tiedoksi ja julkaistaneen kunnan asetuskokoelmassa, ja Lääninhallituksen lähete palautettaneen varustettuna todistuksella tiedoksi antamisesta.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 2.

Maist:n kirjelmä ilmoituksineen Vuorimieskadun varrella korttelissa N:o 100 b olevain tonttien N:ojen 6 ja 7 kaupunginasemakaavanmuutoksen vahvistamisesta.

Sittenkun Kvsto kokouksessaan 1/8 1916 oli päättänyt anoa sellaista muutosta Vuorimieskadun varrella korttelissa N:o 100 b olevain tonttien N:ojen 6 ja 7 kaupungin-

asemakaavaan, kuin johtui Kvston päätöksestä myydä Byggnadsaktiebolaget Bergmansgatan N:o 11 yhtiölle osa ensiksi mainittua tonttia, on K. Senaatti ^{10/10} 1916 vahvistanut mainitun kaupunginasemakaavanmuutoksen.

V. V.:

Ilmoitettaneen Rkmrin tiedoksi, minkä ohessa Kria kehotettaneen antamaan ehdotus puheena olevan tontin jäljellä olevan osan järjestämisestä, koska mainittu tontinosa Kvston ^{2/5} 1915 tekemän päätöksen mukaan tulee yhdistettäväksi Tähtitorninmäen laitoksiin.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 3.

Lääninhallituksen lähete ynnä K. Senaatin Maanviljelystoimituskunnan kirjelmä m. m. Kvston esityksen johdosta että voin rajahinta poistettaisiin tai korotettaisiin.

Maanviljelystoimituskunnan kirjelmästä käy selville että, sittenkun K. Senaattiin oli saapunut erinäisiä alistuksia m. m. Helsingin Kvstolta (*ks. asiaa N:o 21 esityslistassa* ^{10/10} 1916) voin ja muiden meijerituotteiden rajahinnan poistamisesta tai korottamisesta, on Senaatti ^{17/10} 1916 antanut erinäisiä määräyksiä maidon ja maitotuotteiden viennissä Suomesta Keisarikuntaan noudatettavista ehdoista ja järjestyksestä (*Suomenmaan asetuskokoelma N:o 75*) sekä samalla päättänyt: 1) vahvistaa voin pohjahinnan toistaiseksi 5 markaksi kilolta Senaatin elintarvevaliokunnan noudatettavaksi muiden maitotuotteiden hintain vahvistamisessa, mitkä hinnat mainittu valiokunta on valtuutettu vastedes määräämään; 2) että lupa viedä voita Keisarikuntaan saadaan myöntää kuluvan marraskuun alusta tarkoin noudattaen edellä mainittujen määräysten 7 §:ä; sekä 3) kehottaa läänien kuvernöörejä kaikin käytettävinsä olevin keinoin valvomaan mainittujen määräysten tarkkaa noudattamista.

Samalla kun Senaatti tässä yhteydessä on ollut huomioon ottamatta edellä mainitusta päätöksestä poikkeamista tarkoittavia hakemuksia ja alistuksia, on Senaatti määrännyt sen saatettavaksi m. m. Kvston tietoon.

V. V.:

Merkittäneen tiedoksi saaduksi.

Kvsto:

Merkittiin.

N:o 4.

Rkmrin kirjelmä kaupunginkassan tilaa ^{30/9} 1916 osottavine taulukkoineen.

V. V.:

Taulukko lähetettäneen Budjettivaliokuntaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 5.

Rkmrin esitys lisäyksen myöntämisestä Eläintarhan vedenpuhdistusasemain käyttö- ja hoitomäärärahaan.

Kaupungin yleisten töiden Hallituksen ilmoitettua, että kuluvan vuoden budjetissa Eläintarhan vedenpuhdistusasemain käyttöä ja hoitoa varten oleva 14,900 markan määräraha ei riitä, syystä että erinäisten tarveaineiden, varsinkin vedenlevityskoneessa tarvittavain teräsköysien hinta on tuntuvasti kohonnut sekä erinäisiä arvaamattomia töitä, eritoten oksidoimisvälineiden puhdistusta, on täytynyt toimittaa, minkätähden tarvittaisiin 2,000 markan lisämääräraha, on Rkmri, joka on havainnut anotun lisäyksen perustelluksi, ehdottanut, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan osottaa 2,000 markan lisäyksen 1916 vuoden menosäännössä Eläintarhan vedenpuhdistusasemain käyttöä ja hoitoa varten olevaan määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 6.

Rkmrin esitys lisäyksen myöntämisestä viertoteiden erinäisten korjausten määrärahaan.

Kaupungin yleisten töiden Hallituksen Rkmrille ilmoitettua, että kuluvan vuoden menosäännössä viertoteiden erinäisiä korjauksia varten oleva 15,000 markan määräraha on työkustannusten arvaamattoman kohoamisen johdosta asottautunut riittämättömäksi, niin että määrarahasta nyttemmin on jäljellä ainoastaan 1,800 markkaa ja sentähden tarvittaisiin lisää 3,500 markkaa välttämättömiä keskeneräisiä töitä varten, on Rkmri puoltanut esitystä ja ehdottanut, että Kvsto käyttövaroistaan myöntäisi 3,500 markkaa 1916 vuoden menosäännössä viertoteiden erinäisiä korjauksia varten olevaan määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 7.

Rkmrin esitys lisäyksen myöntämisestä puhtaanapitolaitoksen rautatierahtien määrärahaan.

Rkmri mainitsee, että Rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston johtajan ilmoituksen mukaan kuluvan vuoden budjetissa yleisten käymäläin puhtaanapitoa varten oleva rauta-

tierahtien määräraha, 40,000 markkaa, (13 P. L. X. 5) jo on likipitäen kulutettu. Syynä tähän on ollut osin että rautatierahtit ovat sotaveron johdosta kuluvana vuonna kohonneet 8 markasta 40 pennistä 16 markkaan 90 penniin vaunulta, osin taas että Malmin kaatopaikalle kuljetettava lantamäärä on tuntuvasti lisääntynyt, sen johdosta että yksityiset lannanottajat, jotka säännöllisten olojen vallitessa ovat noutaneet lannan kaupungista, eivät rantatievaunujen puutteessa ole enää voineet sitä tehdä. Lannankuljetusta varten rahtaa kaupunki nykyään keskimäärin 9 vaunua päivässä. Mainittujen arvaamattomien asianhaaran johdosta on kaupungin yleisten töiden Hallitus esittänyt hankittavaksi 12,000 markan lisäyksen puhtaanapitolaitoksen rautatierahtien kustantamiseen vuoden jäljellä olevana aikana.

Rkmri, joka on havainnut Hallituksen esityksen perustelluksi, on ehdottanut, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan myöntää 12,000 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosäännössä nimikkeen 13 P. L. X. 5 kohdalla rautatierahteja varten olevaan määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan, minkä ohessa Rkmria kehoitettaneen ottamaan harkittavaksi, eikä lannan myyntihintaa olisi korotettava.

Kvsto:

Päätettiin Rkmriltä hankkia lähempi selvitys asiasta.

N:o 8.

Rkmrin esitys tavaravajan teettämisestä entisten lisäksi Busholmaan.

Kokouksessaan 1/s 1916 päätti Kvsto Rkmrin esityksestä:

että aluksi 1,600 m² laaja tavaravaja oli teetettävä Busholman kortteliin N:o 249 arviolta 40,000 markan kustannuksilla;

että, jos olot välttämättä vaativat, lisäksi yhden tai kaksi tavaramakasiinia saisi rakentaa Santa- ja Busholmaan Rkmrin neuvoteltua asiasta kaupungin Muonitustoimikunnan kanssa, mutta että, jos tuollaisten makasiinien tarvetta ilmaantui sen jälkeen kun Kvston istuntokausi syksyllä jälleen oli alkanut, rakennusasia oli alistettava Kvston tutkittavaksi sekä ratkaistavaksi; sekä

että tästä johtuvat kustannukset oli aluksi pantava maksettaviksi tililtä A. IV 30 sekä vastedes ensi vuoden budjettia käsiteltäessä tutkittava, oliko ja minkä verran määrärahaa tätä tarkoitusta varten pantava 1917 vuoden menosääntöön.

Rkmrin ilmoitettua, että vieläkin yksi tavaravaja oli tarpeen rakennuttaa Busholmaan, päätti Kvsto kokouksessaan 12/9 1916:

että 1,600 m²:n laajuinen tavaravaja oli heti rakennettava Busholman kortteliin N:o 248 arviolta 40,000 markan kustannuksilla; sekä

että vastamainittu summa oli aluksi pantava maksettavaksi tililtä A. IV. 30 sekä vastedes ensi vuoden budjettia käsiteltäessä tutkittava, oliko ja minkä verran määrärahaa tätä tarkoitusta varten pantava 1917 vuoden menosääntöön.

Rkmri mainitsee, että puheena olevat kaksi tavaravajaa, joita hoitaa ja vuokraa Helsingin Makasiiniosakeyhtiö, eivät ole riittäneet tyydyttämään syystuonnin asettamia

vaatimuksia. Asianomaisten liikemiespiirien taholta oli huomautettu, että tuntuvaa makasiinitilan puutetta edelleen vallitsi kaupungissa, mihin nähden ja kun yksityiset eivät nykyoloissa voineet käydä mainittua puutetta poistamaan, oli tiedusteltu, eikö kaupunki voisi heti ryhtyä rakennuttamaan vieläkin yhtä tavaravajaa sinne.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus, jonka lausunto asiasta on hankittu, on huomauttanut, että puheena oleva vaja, jonka rakennuttaminen näyttää tarpeen vaatimalta, olisi sopivin rakennuttama Lastaajakadun varrelle kortteliin N:o 248 ennestään olevain makasiinien jatkoksi, ja ulottuisi tämä molempia entisiä suuremmaksi suunniteltu makasiini Lastaaja- ja Ahtikadun risteykseen. Nykyisten korkeiden rakennusaine- ja työhintain johdosta on makasiinin rakennuskustannukset laskettu noin 60,000 markaksi, josta summasta 5,000 markkaa tarvittaisiin rakennuspaikan tasoittamiseen.

Ehdotetun tavaravajan tarpeellisuus käy Rkmrin mielestä epäamättömästi ilmi nykyään vallitsevasta vilkkaasta makasiinitilan kysynnästä, ja kun Helsingin Makasiiniosakeyhtiön ilmoituksen mukaan aikaisemmin rakennetut makasiinit ovat kaupungille osottautuneet taloudellisesti edullisiksi, näyttävät kaikki syyt puoltavan tuon jo viime kesänä tarpeelliseksi edellytetyn kolmannen tavaramakasiinin rakentamista. Helsingin Makasiiniosakeyhtiö, joka hoitaa molempia aikaisempia makasiineja, on ilmoittanut suostuvansa toimittamaan hankkeissa olevan kolmannenkin makasiinin hoitoa ja vuokrausta aikaisemmin hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Siihen nähden että lisättyä makasiinitilaa oli joutuisasti hankittava ja kun oli suotavaa, että työ voitaisiin teettää ennen epäsuotuisan sään alkamista, on Rkmri odottamatta Kvston päätöstä antanut kaupungin Rakennuskonttorin toimeksi heti käydä rakennusyritystä toteuttamaan. Ilmoittaen tämän toimenpiteensä hyväksyttäväksi on Kri esittänyt Kvston päätettäväksi:

että 2,000 m²:n laajuinen tavaravaja on heti rakennettava Busholman kortteliin N:o 248 arviolta 60,000 markan kustannuksilla; sekä

että vastamainittu summa on aluksi pantava maksettavaksi tililtä A. IV. 30, kustannuksia vallitsevan sotatilan johdosta, sekä vastedes ensi vuoden budjettia käsiteltäessä tutkittava, onko ja minkä verran määrärahaa tätä tarkoitusta varten pantava 1917 vuoden menosääntöön.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 9.

Rkmrin esitys korotettujen kalliinajanlisäysten myöntämisestä Helsingin kaupungin virka- ja palvelusmiehille (Pain. asiakirj. N:ot 44 ja 48 vuodelta 1916); sekä

asiasta annettu komitean mietintö (Pain. asiakirj. N:o 55 vuodelta 1916).

Kvsto:

Kvsto hyväksyi komitean vähemmistön ehdotuksen sekä päätti kalliinajanlisäykset maksettaviksi lokakuun 1 päivästä 1916. Tämän johdosta muuttuivat komitean kuudennessa ja seitsemännessä ponnassa mainitut rahamäärät 219,000 ja 1,031,000 markaksi. Muutoin hyväksyttiin komitean ehdotus.

N:o 10.

Kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen esitys määrärahan myöntämisestä virranmuuntajan ostamiseksi sähkölaitokselle.

Kaupungin teknillisten laitosten Hallitus esittää, että kaupungin 1917 vuoden menosääntöön pantaisiin 180,000 markan määräraha aikaisemmasta määrärahasta jääneen säästön kera käytettäväksi 1,000 kw:n virranmuuntajan hankkimiseksi Kasarmintorin varrella olevalle sähkölaitoksen aliasemalle, ja huomauttaa, että Vsto ¹⁶/₅ 1916 oli tehdyn anomuksen johdosta myöntänyt 200,000 markkaa uuden höyrykattilan sekä muuntajan pyörittäjän ostoon, mutta että tätä pyörittäjää ei kuitenkaan ollut voitu hankkia, minkä johdosta määrärahasta on 50,000 markkaa jäänyt käyttämättä. Sekä Kasarminkadun aseman että Kallion aliaseman koneiston lisäämistä ei kuitenkaan enää käy toistaiseksi lykkääminen, syystä että näiden asemain konetehto ei enää asianmukaisesti suhtaudu suurimpaan kuormitukseen, minkätähden sähkölaitos oli ehdottanut uuden 1,000 kw:n virranmuuntajan hankittavaksi Kasarmintorin asemalle ja siellä olevan 500 kw:n muuntajan siirrettäväksi Kallion asemalle. Saapuneiden tarjousten mukaan olisi uuden muuntajan hinta 120,000 kruunua, mihin tulisi lisäksi jalustan uudestirakentamisesta sekä korkea- ja matalajännitteiskojeiden hankkimisesta 30,000 markkaa, joten koko menosumma, jos Ruotsin kruunukurssi maksun tapahtuessa kohta rauhan tultua luetaan Smk:ksi 1: 65, nousee 230,000 markkaan. Edellyttäen saavan mainitut säästyneet 50,000 markkaa käyttää tarkoitukseen tarvittaisiin siis lisää 180,000 markkaa.

Rkmri mainitsee nyt samoin kuin ennenkin olevansa sillä kannalla, että kaupungin sähkölaitoksen tasaista virranhankintakykyä on mikäli mahdollista turvattava sekä puoltaen anomusta esittänyt, että Kvsto päättäisi:

sallia kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen 1,000 kw:n virranmuuntajan hankkimiseen käyttää pyörittäjän ostoon aikaisemmin myönnetystä määrärahasta säästyneet 50,000 markkaa;

samaan tarkoitukseen mainitun summan lisäksi myöntää 180,000 markkaa;

tarvittavan osan yhteenlasketusta summasta, 230,000 markasta, edeltäpäin maksettavaksi sähkölaitoksen varoista; sekä

käskää Rkmrin 1917 vuoden budjettiehdotusta laatiessaan ottaa huomioon mainitun rahamäärän.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 11.

Rkmrin esitys määrärahan myöntämisestä kaupungin lämpölaitosten valvonnan järjestämiseksi.

Sen johdosta että useiden kaupungin laitosten on kuluvana syksynä täytynyt anoa rahasäännössä olevain polttoainemäärärahainsa korottamista, mainitsee Rkmri katsoneensa

olevan aihetta ryhtyä toimiin sen seikan selvittämiseksi, kävisikö ja millä keinoin polttoaineiden kulutuksen kaupungin taloissa vähentäminen, ja sentähden kääntyneensä Suomen Höyrykattilayhdistyksen puoleen saadakseen selvitystä asiasta. Mainittu yhdistys on nyttemmin Krille antanut lausunnon asiasta sekä ehdottanut, että kaupunki ilmoitaisi kaikki keskuslämmityslaitoksensa yhdistyksen jäseniksi sekä niinikään antaisi yhdistyksen toimeksi kaupungin muiden lämpölaitosten katsastuksen. Yhdistys puolestaan sitoutuisi vähintään kerran vuodessa perinpohjin tutkimaan kaikki käynnissä olevat kattilat sekä kolmasti tai neljästi talven kuluessa tarkastamaan, että lämmityksessä noudatetaan annettuja määräyksiä. Kattilain monilukuisuuden johdosta suostuisi yhdistys suomaan kaupungille moniaita etuja yhdistyksen muiden jäsenten edellä, niin että ylimääräistä palkkiota n. s. ensimmäisestä tutkimuksesta ei vaadittaisi, sekä että useamman kattilan käsittävät laitokset maksaisivat jäsenmaksua 20 markkaa ensimmäisen sekä 15 markkaa kunkin seuraavan kattilan puolesta. Mainitulla tavalla laskien nousisivat kaupungin kaikkien, yhdistykselle vielä ilmoittamattomien keskuslämmityslaitosten vuosikustannukset 940 markkaan. Kaupungin rakennuksissa olevien uunien tutkiminen toimitettaisiin yhdistyksen ehdotuksen mukaan siten, että kaikki nämä laitokset tutkittaisiin kerta kaikkiaan, jolloin lämmitystä hoitaville henkilöille annettaisiin sekä suullisia ohjeita että tarkoitusta varten laadittuja kirjasia. Uunit, joissa ensi kerran katsastettaessa havaittaisiin olevan rakennevirheitä, tutkittaisiin sittemmin perinpohjin. Kaikkien 2,201 uunin katsastuksesta ynnä kenties tarpeellisesta perinpohjaisesta tutkimisesta olisi kustannuksia 2,000 markkaa.

Rkmrilta ei ole jäänyt huomaamatta, että puheena olevan asian kävisi ratkaiseminen muullakin keinoin kuin edellä on ehdotettu, esimerkiksi antamalla lämmityslaitosten hoidon toimeksi jollekin kaupungin palvelukseen asetetulle tämän alan erikoistuntijalle, ja tämän suuntaisen ehdotuksen onkin tehnyt Teknillisen yhdistyksen terveysteknillinen ammattiklubi. Kri on kuitenkin havainnut viimeksi mainitun ehdotuksen kaipaavan lisäselvitystä, ennenkuin se voidaan alistaa Kvston tutkittavaksi, mutta nykyolot vaativat välttämättä nopeasti parantamaan kaupungin polttoainetaloutta. Kun lisäksi höyrykattilayhdistyksen ehdottamat toimenpiteet eivät näy estävän vastedes siirtymästä toiseen tarkastusjärjestelmään ja kun on mainittu polttoaineiden kulutuksen tämän johdosta heti vähenevän 10—15 %, joten kaupungin menot vähenisivät alhaisen arvion mukaan 15,000—20,000 markalla vuodessa, on Rkmri empimättä päättänyt esittää ryhdyttäväksi nyt puheena oleviin toimenpiteisiin ja, lausuen käsityksensä että höyrykattilayhdistykselle menevä jäsenmaksu vastedes olisi maksettava eri virastojen ja laitosten polttoainemäärärahasta, ehdottanut, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan myöntää 2,940 markan määrärahan kaupungin lämpölaitosten valvonnan toimeenpanemiseksi Suomen Höyrykattilayhdistyksen ehdotuksen mukaisesti.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 12.

Rkmrin esitys Vallilan korttelin N:o 555 vastaisesta vuokraamisesta ja myymisestä Kone- ja Siltarakennusosakeyhtiölle työväenasuntojen paikaksi (Pain. asiakirj. N:o 56 vuodelta 1916).

Kone- ja Siltarakennusosakeyhtiö, jolle oli suotu tilaisuus saada tiedokseen Rkmrin esitys, on sen johdosta V. V:lle huomauttanut, että Kri oli määrännyt korttelin hinnan Pakaan- ja Sturekadun varrella oleville tonteille ehdotetun hinnan mukaiseksi, mutta siitä huolimatta ehdottanut rakennusoikeuteen rajoituksia, jotka suuressa määrin vaikeuttivat alueen vapaata käyttämistä, siinä tapauksessa että puheena olevalle kaupunginosalle vahvistettaisiin tontinomistajille edullisempi rakennusjärjestys. Eritoten olivat sisäisiä rakennusrajoja koskevat määräykset siinä määrin haitallisia, ettei yhtiö niitä voinut hyväksyä. Hakija oli sentähden anonut, että Rkmrin ehdottama kolmas ponsi muutettaisiin siihen suuntaan, ettei yhtiön vastaista rakennusoikeutta rajoitettaisi enempää kuin mitä paikkakunnan muihin tontteihin, eritoten Pakaan- ja Sturekadun tontteihin nähden on oleva laita, sekä ehdottanut ponnien muodostamista seuraavaksi:

„että Kone- ja Siltarakennusosakeyhtiö oikeutetaan, kohta kun edellä mainittu kortteli on vahvistettuun kaupunginasemakaavaan otettu, lunastamaan se 20 markan hinnasta neliometriltä lukien, ollen yhtiö oikeutettu tontille rakennuttamaan työväenasuntoja pääasiallisesti antamainsa luonnospiirustusten mukaisesti ja muutoin samalla rakennusoikeudella, mikä tulee vahvistettavaksi Pakaan- ja Sturekadun tonteille“.

Rakennusyrityksen kustannuksia laskiessaan oli yhtiö edellyttänyt tontinhinnaksi 10 markkaa neliometriltä. Sosialilautakunta oli asiaa käsitellessään, vastaisia tontinmyyntejä silmällä pitäen, ehdottanut yksikköhinnaiksi 20 markkaa, mutta korvaukseksi siitä, että yhtiö nykyisenä poikkeuksellisenä aikana ryhtyi tähän kunnallekin tärkeään yritykseen puoltanut yhtiön vapauttamista viitenä vuonna suorittamasta kauppahinnan korkoa. Kun tämä tontinhinnan korottaminen 10 markasta noin 17 markkaan 50 penniin lisäisi rakennuskuluja noin 100,000 markalla, mikä ei enää ollut vähäpätöinen tekijä laskelmissa, on yhtiö esittänyt, että asiaa lopullisesti käsiteltäessä otettaisiin harkittavaksi, eikä pitempi vuokra- tai korkovapaus olisi asianhaaran vaatima.

V. V.:

Osittain huomioon ottaen hakijan esityksen sekä kun Rkmrin ehdotus ei näytä tarjoavan kaupungille riittäviä takeita alueen käyttämisestä aiottuun tarkoitukseen, on V. V. katsonut olevan ehdottaminen Kvston päätettäväksi:

että Vallilan korttelin N:o 555 tontit erotetaan Kaupunginvaltuuston helmikuun 8 päivänä 1916 Vallilan alueelle vahvistaman rakennusjärjestyksen ja alueelle samanaikaisesti vahvistetun tontinjakoitussuunnitelman alaisuudesta;

että Rahatoimikamari valtuutetaan, sittenkun mainittu kortteli on järjestetty sen ulkolaidasta erottamalla noin neljän metrin levyinen kaistale, Kone- ja Siltarakennusosakeyhtiölle viideksi vuodeksi vuokraamaan kortteli sinne pääasiallisesti tämän oheisten luonnospiirustusten mukaisesti teetettävään työväenasuntojen paikaksi vuotuisesta 1 markan vuokrasta neliometriltä ja velvoittamalla yhtiö sekä ottamaan huolekseen kadun kunnossapidon, niin kauan kuin kaupunki itse ei halua sitä maksusta toimittaa, ja edellä mainitun, korttelista erilleen murretun alueen hoidon, kunnes kaupunki sen ottaa huostaansa, että myös vuokrakauden kuluessa rakennuttamaan korttelin aivan valmiiksi antamansa suunnitelman mukaan siten, että vähintään puolet vastaisesta rakennusryhmästä on valmistunut kahden ensimmäisen vuoden kuluessa, ja suomalla edellä mainituin edellytyksin yhtiölle ei ainoastaan vuokravapautta, vaan myös oikeus vuokra-

kauden päätyttyä, sittenkun kortteli on kaupunginasemakaavaan otettu, lunastaa alue omakseen, lukien hinnaksi 20 markkaa m²:stä; sekä

että Rahatoimikamari saa tehtäväksi Sosialilautakunnan kanssa neuvoteltuaan ryhtyä toimiin Vallilan alueen jaotussuunnitelman järjestämiseksi, jotta puheena oleva kortteli ympäristöineen voidaan ottaa vahvistettun kaupunginasemakaavaan, sekä uuden alueen kuntoonpanettamiseksi pienten erillisten asuinrakennusten paikaksi.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 13.

Jatkokäsittelyyn 7/11:stä 1916: Rkmrin esitys Röjsjö Aktiebolag yhtiön osake-enemmistön ostamisesta (Pain. asiakirj. N:o 52 vuodelta 1916).

V. V.:

Asiaa käsitellessään 7/11 1916 päättl Kvsto V. V:n ehdotuksesta asettaa komitean asiaa valmistelemaan, mutta kun sitten valittaessa jäseniä mainittuun komiteaan havaittiin, ettei Valtuusmiehiä ollut saapuvilla päätösvaltaista määrää, ei asiaa tältä kohden voitu käsitellä loppuun. Tämän johdosta valinnee Kvsto jäsenet komiteaan ja ehdottaa V. V. näiksi herrat Aschanin, Alfthanin ja Tarjanteen sekä insinöörit B. Wuolteen ja vapaaherra J. Palménin.

Kvsto:

Valiokunnan jäseniksi valittiin herrat Tarjanne, Aschan ja Paloheimo sekä insinöörit B. Wuolle ja vapaaherra J. Palmén.

N:o 14.

Kaupungin painatustöiden järjestämiskysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan esitys kunnan viranomaisten vuosikertomusten painattamisesta (Pain. asiakirj. N:o 51 vuodelta 1916).

Kvsto:

Valiokunnan ehdotus hyväksyttiin muutoin, paitsi että mietinnön sivulla 5 olevista ensimmäisestä ja toisesta ponnesta poistettiin sanat „samassa kirjapainossa“ ja sanain „samoilla kirjasinlajeilla“ eteen pantiin sanat „mikäli mahdollista“.

N:o 15.

Jatkokäsittelyyn 7/11:stä 1916: Työväenopiston suomenkielisen osaston kertomus luku- vuodelta 1915—1916.

Valtuustolle lähettäessään vuosikertomuksensa pyytää johtokunta, että kertomusta samoin kuin aikaisemminkin painatettaisiin niin suuri painos, että 1,000 kappaletta voidaan jakaa opiston oppilaille.

V. V.:

Johtokunnan esitystä puolletaan, ja lähetettäneen kertomus Tilastokonttoriin huomioon otettavaksi kunnalliskertomuksen laadinnassa.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 16.

Terveystenhoitolautakunnan esitys lisäyksen myöntämisestä kulkutautisairaalan lämmitysmäärärahaan.

Kulkutautisairaalan ylilääkäri on Terveystenhoitolautakunnalle ilmoittanut, että kulkutautisairaalan 1916 vuoden menosääntöä laadittaessa polttoaineiden kulutus oli laskettu 1,550 syleksi, hintana 33 markkaa syleltä eli kaikkiaan 51,150 markkaa. Kun tästä kuitenkin oli luettu pois vähäisen hiilivaraston arvo, 1,150 markkaa, oli halkoja varten pantu 50,000 markan määräraha. Tästä on toistaiseksi kulutettu 36,000 markkaa likipitään 1,100 halkosylen ostoon, joten jäljellä on 14,000 markkaa. Kun halkojen hinta kuitenkin nyttemmin on 60 markkaa syleltä, ajopalkka lukuun otettuna, ja sairaalassa vuoden loppuun asti tarvitaan noin 400 syltä halkoja, joista siis olisi kustannuksia 24,000 markkaa, syntyy määrärahassa 10,000 markan vaje, ellei lisäystä myönnetä.

Terveystenhoitolautakunta ei pidä ylilääkärin ilmoittamaa määrää liiallisena ja puoltaa sentähden mainitun summan myöntämistä.

Saatuaan sairaalan ylilääkäriltä täydentäviä tietoja asiasta on Rkmri huomauttanut, että menosäännössä 7. P. L. XIII. 3 kohdalla olevasta määrärahasta 53,800 markasta 50,000 markkaa oli tarkoitettu halkojen ostoon ja loput lämpökaasun kustantamiseen.

Nyt pyydetty lisäys olisi tarpeellinen halkojen kustantamiseen. Ylilääkärin esittämillä syillä on Kri katsonut olevan puoltaminen anomusta ja sentähden esittänyt, että Kvsto käyttövaroistaan osottaisi 10,000 markan lisäyksen kulkutautisairaalan 1916 vuoden lämmitysmäärärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 17.

Terveystenhoitolautakunnan esitys lisäyksen myöntämisestä Humaliston sairaalan ruuanpito määrärahaan.

Humaliston sairaalan ylilääkärin ilmoitettua, että sairaalan ruuanpitoa varten kuluvan vuoden budjetissa oleva määräraha on elintarpeiden hinnannousun johdosta osottautunut

riittämättömäksi, sekä sen johdosta anottua että Terveystenhoitolautakunta hankkisi tähän tarkoitukseen 5,000 markan lisäyksen, on Lautakunta, kun ylläkäarin ehdottama määrä ei näyttänyt liialliselta, puoltanut myöntymistä anomukseen.

Hankkimainsa tietojen nojalla mainitsee Rkmri, että anottu lisämääräraha on tarpeellinen kaikkiin rahasăännössä 7. P. L. XVI. 1 ja 2 kohdalla sairaanhoito henkilökunnan ja potilaiden ruokaa varten oleviin eriin, yhteensä 31,025 markkaan, sekä ruokalan kalliinajanlisäykseen, Smk:aan 7,756: 25, minkätähden ja kun Terveystenhoitolautakunta on pitänyt pyydettyä lisäystä tarpeellisenä, Kri on esittänyt Kvston käyttövaroista myönnettäväksi kaikkiaan 5,000 markkaa lisäykseksi 1916 vuoden menosäännössä Humaliston sairaalan ruuanpitoa varten olevaan määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 18.

Terveystenhoitolautakunnan esitys kaupungin Sairaalaylihallituksen sairaalatarkastajanviran täyttämisestä.

Terveystenhoitolautakunta, jonka Kvsto ^{12/9} 1916 käski julistaa Helsingin kaupungin Sairaalaylihallituksen sairaalatarkastajanviran avonaiseksi, ilmoittaa, että virkaa ovat päättäneen hakuajan kuluessa hakeneet Lääkintöhallituksen apulaishkamreeri, varatuomari A. Branders, lääketieteentohtori H. Lavonius, Pitkäniemen keskuslaitoksen taloudenhoitaja, kaartinluutnantti B. Svendelin, Tampereen yleisen sairaalan taloudenhoitaja V. Sipi sekä Helsingin kaupungin kunnalliskodin ja siihen yhdistettyjen laitosten johtaja, kaartinluutnantti V. Bergström, joka viimeksi mainittu kuitenkin on sittemmin pyytänyt, ettei häntä otettaisi huomioon virkaa täytettäessä.

Varatuomari *Alec Branders*, syntynyt 1867, on suorittanut yleisen oikeustutkinnon 1891, nimitetty apulaishkamreeriksi Lääkintöhallitukseen 1904, toiminut esittelijänä Keisarikunnan Senaatin Siviilitoimituskunnassa hoitaen lääkitönlaitosta, yleistä terveystenhoitoa sekä vaivashoitoa koskevia asioita; hoitaa ylimääräisen kaupunginviskaalin virkaa Helsingissä vuodesta 1907 lähtien; toiminut apulaissihteerinä Lääkintöhallituksessa 7 vuotta ja 11 kuukautta sekä saman laitoksen sihteerinä vuoden verran; hoitanut Lääkintöhallituksen kamreerinvirkaa 10 kuukautta ja Helsingin Terveystenhoitolautakunnan sihteerinvirkaa 6 1/2 kuukautta; toiminut Helsingin Rkmrin notaarina 2 kuukautta sekä vaivashoidontarkastajan lainopillisena apulaisena lähes 2 vuotta. Vuonna 1901 tehnyt opintomatkan Skandinaviaan, Saksaan ja Itävaltaan tutustuakseen sairaalain taloudenhoitoon.

Lääketieteen- ja kirurgiantohtori Herman Gabriel Lavonius, syntynyt 1882, on suorittanut lääketieteellisensiaattitutkinnon 1910, otettu assistenttilääkäriksi Helsingin yleisen sairaalan kirurgiselle osastolle 1915; palvelut sitä paitsi Marian sairaalassa, Helsingin diakonissalaitoksen sairaalassa ja lääninsairaalassa sekä kunnanlääkärinä ja vuodesta 1915 v. t. lääkintöneuvoksena Lääkintöhallituksessa. On julkaissut erinäisiä tieteellisiä teoksia lääketieteen alalta.

Kaartinluutnantti Bruno Svendelin, syntynyt 1878, on suorittanut upseeritutkinnon Suomen kadettikoulussa 1900; noin kaksi vuotta hoitanut pataljoonansairaala; vuodesta 1907 lähtien ollut Pitkäniemen keskuslaitoksen toimitsijana ja samalla kirjanpitäjänä; vuosina 1912, 1913 ja 1914 toiminut Tampereella ja Pitkäniemessä teetettyjen valtion rakennusten korjaus- ja uutistöiden kassanhoitajana.

Taloudenhoitaja Väinö Vilho Sipi, syntynyt 1881, on suorittanut ylioppilastutkinnon sekä harjoittanut opintoja filosofian kandidaattitutkintoa varten; toiminut vuodesta 1911 lähtien Tampereen yleisen sairaalan taloudenhoitajana; sitä paitsi ollut erinäisten likeyritysten ja sairaalain johtajana ja tilintarkastajana.

Terveysdenhoitolautakunta mainitsee, että käsiteltäessä kysymystä, kuka hakijoista olisi virkaan ehdotettava, oli ilmaantunut erimielisyyttä, jolloin oli lausuttu:

hakija *Brandersiin* nähden, että hän virkaikänsä sekä sairaalain taloudenhoidon perinpohjaisen tuntemuksen johdosta, minkä hän on saavuttanut kauan toimiessaan Lääkintöhallituksen apulaiskamreerina, jossa toimessa eritoten sairaala-asiat ovat olleet hänen käsiteltävinään, sekä käymällä erinäisissä valtion sairaanhoitolaitoksissa selvittämässä niiden taloudenhoitoa koskevia kysymyksiä ynnä ulkomailla tutkimalla sairaalain taloudenhoitoa, on kilpahakijoitaan etevämpi, minkä ohessa hakija Branders, jolla on lainopillinen sivistys, voisi, siihen nähden että hän useat vuodet on hoitanut sihteerintehtäviä Lääkintöhallituksessa, muita hakijoita paremmin hoitaa sihteerintehtävät sairaalaylihallituksessa;

hakija *Svendeliniin* nähden, että hän toimimalla henkivartioväen 3:nnen Suomen tark'ampujapataljoonan majoitusmestarina sekä pataljoonansairaalan hoitajana ja varsinkin Pitkäniemen keskuslaitoksen toimitsijana, mitkä tehtävät hän esittämäinsä todistusten mukaan on täyttänyt erikoisella menestyksellä, on osottautunut erittäin sopivaksi ja ansiokkaaksi puheena olevaan virkaan, minkätähden hänet omaavana suoranaista käytännöllistä kokemusta asioista, joissa hänen kilpahakijainsa tiedot ovat vain teoreettisia, olisi asetettava näiden edelle; sekä

hakija *Lavoniukseen* nähden, että hän varsinkin toiminnallaan Mustasaaren ja Turun lääninsairaaloissa on osottautunut erittäin lahjakkaaksi hoitamaan sairaalain talousasioita sekä tarmokkaaksi ja kyvykkääksi järjestämään tähän kuuluvia oloja, minkätähden hän olisi erittäin sopiva virkaan; että, kun sairaalatarkastajan tehtävät eivät käsitä ainoastaan toimitsijantehtäviä, vaan myös sairaalan sisäisten asiain koko hallinnon valvonnan, tätä virkaa ei voisi täysin tyydyttävästi hoitaa muu kuin lääkäri, joka itsekin on toiminut sairaalalääkärinä; sekä vihdoin että hakija Lavonius v. t. lääkintöneuvoksena on saavuttanut sairaala-asioista kokemusta, joka asettaa hänet edelle muista hakijoista.

Äänestettäessä oli Lautakunnan seitsemästä läsnäolevasta jäsenestä kolme puoltanut virkaan hakija Brandersia, yksi hakija Svendelinä ja kolme hakija Lavoniusta, ja kun Lautakunnan puheenjohtaja oli antanut äänensä hakija Brandersin hyväksi, oli Terveysdenhoitolautakunnan päätökseksi merkitty, että Lautakunta puolestaan oli ehdottanut hakija Brandersin nimittämistä virkaan.

V. V.:

Kvsto täyttäneen viran toimittamalla vaalin suljetuin lipuin.

Kvsto:

Asia pantiin pöydälle ensi kokoukseen.

N:o 19.

Palotoimikunnan esitys määrärahan myöntämisestä vakinaisen palokunnan lisäämiseksi vuonna 1917.

Kun vallitsevasta sotatilasta johtuva lisääntynyt tulenvaara, jonka varalta täkäläistä palokuntaa oli lisätty 30 miehellä, ei vielä ollut vähentynyt, oli v. t. palomestari esittänyt, että Palotoimikunta Kvstolta hankkisi enintään 60,000 markan määrärahan, jotta palokunta ensi vuonnakin, niin kauan kuin sota akestää, voitaisiin pysyttää miesluvultaan lisättynä. Koska on tarpeellista yleisen palokunnan palveluksessa pitää ylimääräistä, jo hyvin harjaantunutta miehistöä niin kauan kuin sotaa kestää, on Palotoimikunta puoltanut myöntymistä esitykseen.

Rkmri huomauttaa että, kun samat edellytykset, jotka aikansa vaativat mainitun määrärahan myöntämään, ovat sinänsä edelleen olemassa, olisi tarpeellinen määräraha vastedeskin myönnettävä ja vakinainen palokunta siten pysytettävä miesluvultaan lisättynä.

V. V.:

Samalla kun V. V. puoltaa myöntymistä esitykseen, ehdottaa valiokunta, että Muonitus-toimikunta saisi samoin kuin kuluvanakin vuonna suorittaisi tarkoitukseen tarvittavan määrärahan niistä varoista, mitkä on asetettu sen käytettäväksi erinäisiä varokeinoja varten nykyisen sotatilan aikana.

Kvsto:

Myönnyttiin V. V:n ehdotuksen mukaisesti.

N:o 20.

Rkmrin ja Sosialilautakunnan esitykset Vallilan alueen kunnallista kiinteistöhallintoa koskevasta asiasta (Pain. asiakirj. N:o 38 vuodelta 1916).

V. V.:

Samalla kun valiokunta puoltaa puheena olevaa esitystä pääasiassa hyväksyttäväksi, on valiokunta havainnut esitettyjä ehdotuksia olevan eräiltä kohdin selvennettävä ja täydennettävä, sekä ehdottaa sentähden Kvston päätettäväksi:

että erillisten pienempäin asuinrakennusten paikaksi aiottujen Vallilan alueen tonttien lähintä kiinteistöhallintoa hoitaa Sosialilautakunnan valvonnan alaisena Lautakunnan keskuudesta asetettu tontinvuokrajaosto;

että mainitulle jaostolle vahvistetaan jäljempänä oleva johtosääntö;

että vahvistetaan jäljempänä olevassa ehdotuksessa mainitut muutokset Kaupunginvaltuuston helmikuun 8 päivänä 1916 eräille Vallilan alueen tonteille vahvistaman rakennusjärjestyksen 16 ja 18 §:än;

että Kaupunginvaltuuston lokakuun 6 päivänä 1908 vahvistamain Vallilan alueen kortteleissa N:oissa 531—551 sijaitsevain tonttien vuokrakirjan kaavakkeiden 2 ja 8 kohdassa sekä Kaupunginvaltuuston helmikuun 8 päivänä 1916 mainitun alueen korttelien N:ojen 552—559-eräille tonteille vahvistamain vuokrakirjan kaavakkeiden 8, 11 ja 20 §:ssä sana „Rahatoimikamari“ vaihdetaan sanoihin „asianomainen viranomainen“;

että ensinmainitun kaavakkeen 16 kohta on muutettava seuraavaksi:

„Jos asukkien ottamisesta säädettyä kieltoa rikotaan, annetaan vuokranottajalle varotus, minkä ohessa, ellei oikaisua määräajan kuluessa tapahdu, veroa korotetaan, ei kuitenkaan 100 % enempää kerrallaan alkuperäisen vuokran määrästä;“

että Kaupunginvaltuuston toukokuun 12 päivänä 1910 työväenasuntojen tarkastuksesta tekemässä päätöksessä määrättyt tiedot niistä Vallilan alueen tonteista, joiden rakennuttaminen määräajan kuluessa on laiminlyöty, sekä asuntotarkastuksen vuosiraportit mainitulla alueella toimitetuista tarkastuskatselmuksista on vastedes annettava Sosialilautakunnalle;

että 2, 3 ja 4 kohtaa Kaupunginvaltuuston helmikuun 8 päivänä 1916 vahvistamissa säännöissä erillisten asuinrakennusten paikaksi aiottujen Uuden Vallilan tonttien luovutuksesta on sovellettava samanlaatuisia tontteja Vanhan Vallilan alueeltakin luovutettaessa;

että n. s. Vallilan lainarahaston hoito on Rahatoimikamarilta siirrettävä Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoa hoitamaan asetetulle Sosialilautakunnan jaostolle; sekä

että edellä mainitut päätökset astuvat voimaan tammikuun 1 päivästä 1917.

Helsingin kaupungin Sosialilautakunnan tontinvuokrajaoston johtosääntö.

1 §. Sosialilautakunnan tontinvuokrajaoston tehtävänä on Lautakunnan valvonnan alaisena ja yhteistoimin Rahatoimikamarin kanssa hoitaa Vallilan alueella olevain vuokratonttien sekä Kaupunginvaltuuston kunakin kertana erittäin tekemän päätöksen mukaan muiden, etusijassa työläisasutusta varten aiottujen vuokra-alueiden lähintä kunnallista kiinteistöhallintoa.

Sitä varten tulee jaoston erittäin:

vastaanottaa ja oman lausuntonsa kera Rahatoimikamariin asianmukaista toimenpidettä varten lähettää tontin luovuttamista vuokralle, tonttien yhteenrakentamista ja rakennuspiirustusten vahvistamista tarkoittavat hakemukset sekä ilmoitukset vuokransiirrosta;

tutkia ja lopullisesti ratkaista hakemukset vahvistetun rakennusajan pitentämisestä sekä luvan saamisesta valmiin rakennuksen täydelliseen tai osittaiseen purkamiseen; kaupungin puolesta valita välimiehet vuokrakirjoissa edellytetyjä arvioimisia toimittamaan ja riitoja ratkaisemaan; sekä

muutoin valvoa, että vuokrasopimuksessa olevat ehdot täytetään, ja ryhtyä tästä johtuviin toimenpiteisiin, ellei se erittäin annettujen määräysten mukaan ole muun viranomaisen asia.

Alkuperäisten vuokrakirjain säilyttämisestä sekä kaupungin oikeudellisten etujen valvomisesta vuokramiehiin nähden on erittäin säädetty Rahatoimikamarin ohjesäännössä ja sen kanslian johtosäännössä.

2 §. Jaostoon kuuluu puheenjohtaja sekä kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä, joista puheenjohtajan sekä yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen Sosialilautakunta vuosittain valitsee keskuudestaan ensimmäisessä kokouksessaan, kun taas Rahatoimikamarin valitsema Sosialilautakunnan jäsen ynnä hänen varamiehensä ovat itseoikeutetut vastaavaan asemaan jaostossa.

Sihteerintehtävät jaostossa hoitaa Sosialilautakunnan sihteeri.

3 §. Jaosto kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estettynä, sen jäsenen kutsusta, jolle puheenjohtaja on sen antanut toimeksi.

Jaoston puheenjohtaja ja jäsenet saavat palkkiota kultakin kokoukselta Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.

4 §. Jaoston tulee vuosittain ennen helmikuun loppua Sosialilautakunnalle antaa kertomus toiminnastaan edellisenä vuonna.

Erillisiä asuinrakennuksia varten aiottujen Uuden ja Vanhan Vallilan tonttien rakennusjärjestyksen muutetut 16 ja 18 §.

16 §.

Kahden tontin yhteenrakentaminen olkoon, (poist.) siihen luvan hankittua ja silloin annettuja määräyksiä noudattaen, sallittu.

Tätä tarkoitava hakemus annetaan Helsingin kaupungin Sosialilautakunnalle, *mistä asia lausunnon kera* lähetetään Rahatoimikamariin lopullista ratkaisua varten.

18 §.

Uutisrakennusta tai rakennusmuutosta älköön toimeenpantako, elleivät Rahatoimikamari ja Maistraatti ole sen piirustuksia hyväksyneet.

Piirustukset, jotka on laadittava sillä tavoin kuin yleisessä rakennusjärjestyksessä on säädetty ja joissa uutisrakennusta ja ulkopuolista rakennusmuutosta varten tulee näkyä rakennuksen kolme julkisivua, annetaan Sosialilautakunnalle, joka oman lausuntonsa kera toimittaa ne asianomaiseen paikkaan.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 21.

Teknillisten laitosten Hallituksen esitys riittävän määrän osottamisesta kaasulaitoksen varoista avoimna olevan johtotyöinsinöörinviran hoidattamiseen.

Sittenkun kaupungin teknillisten laitosten Hallitus oli tehdyn hakemuksen johdosta myöntänyt kaasulaitoksen johtotyöinsinöörille G. Pikulinskylle eron mainitusta virasta

$\frac{1}{12}$:stä 1916 lukien, on Hallitus ilmoittanut aikovansa jättää puheena olevan viran täyttämisen toistaiseksi ja sentähden hoidattaa sitä väliaikaisesti. Kun mainitun virkamiehen palkkausta varten menosäännössä oleva määräraha tämän johdosta säästyy, tarvittaisiin erikoinen 150 markan kuukausimääräraha viransijaisen palkkaamiseen, minkätähden Hallitus anoo, että mainittu summa saataisiin $\frac{1}{12}$:stä 1916 lähtien, siksi kunnes virka vakinaisesti täytetään, kaasulaitoksen varoista kuukausittain käyttää tarkoitukseen.

Rkmri pitää Hallituksen ehdottamaa menettelyä hyvin harkittuna ja on, huomauttaen palkkasäästön olevan Smk 583:33 kuukaudessa, puoltanut myöntymistä esitykseen.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 22.

Rkmin esitys erinäisten muutosten tekemisestä Taksoitusvalmistelukunnan vuosiraha- ja johtosääntöön.

Taksoitusvalmistelukunta on Rkmrille maininnut, että Kvston $\frac{26}{4}$ 1910 tekemän päätöksen mukaan valmistelukunnan sihteerin vuosipalkka on 5,000 markkaa, minkä ohessa Kvsto on $\frac{11}{11}$ 1912 myöntänyt hänelle oikeuden saada 10 %:n korotuksen pohjapalkastaan 5 ja 10 vuoden palveluksesta. Tämä palkka ei ole suurempi kuin minkä taksoituslautakunnan sihteeri Kvston $\frac{11}{12}$ 1906 tekemän päätöksen mukaan sai ennen Taksoitusvalmistelukunnan perustamista. Kunnallisverotuksen valmistelu on kuitenkin viimeisten kymmenen vuoden kuluessa kokonaan muuttunut laadultaan ja lisääntynyt siinä määrin, ettei vastainmainittu palkka nyttemmin enää ensinkään vastaa sihteerillä johtosääntönsä mukaan olevaa suurta työtaakkaa. Verotettujen luku oli 20,339 vuonna 1907, 23,770 vuonna 1909 ja 27,549 vuonna 1910, mutta 42,213 vuonna 1915. Maksavain veroäyrien luku, joka oli 208,642 vuonna 1907, 238,808 vuonna 1909 ja 259,199 vuonna 1910, oli 439,385 vuonna 1915. Sekä verotettujen että maksavain veroäyrien luku on siis mainitun ajan kuluessa lisääntynyt enemmän kuin kaksinkertaiseksi ja niiden lisääntymistä on edelleen odotettavana.

Tämä työn lisäännys sekä itse työn laatu ja voimaperäisyys asettavat Taksoitusvalmistelukunnan henkilökunnalle nyttemmin aivan toisenlaisia vaatimuksia kuin aikaisemmin. Sen sijaan että taksoituslautakunnan sihteeri ennen valmistelukunnan perustamista vain jonkin tunnin päivässä toimi verotustyössä, vaatii nykyinen työmäärä virkamieheltä ainakin viisituntista säännöllistä työaikaa päivittäin vuoden umpeen, mutta sen lisäksi lyhyen aikaa syksystä sekä enimmäns osan vuoden neljästä ensimmäisestä kuukaudesta 9—10 tuntisia työpäiviä, toisinaan sunnuntaityötäkin. Taksoitusvalmistelukunnan nykyinen työmäärä, jonka laatunsa johdosta täytyy vuosittain edelleenkin lisääntyä, jos kehitys kulkee säännöllistä laatuaan, käy täysin selvästi näkyviin edellä esitetystä, ja tämä työ on sitä rasittavampaa, kun sitä kevätkuukausina täytyy tehdä mahdollisimman suurella joutuisuudella ja tarkkuudella eikä ole mahdollista jakaa muille niitä tehtäviä, joita puheenjohtaja ja sihteeri taksoitusaikana suorittavat.

Vertaillen sihteerin palkkaa siihen mitä maksetaan muille kelpoisuusehtojen ja työ- määrän puolesta häneen verrattaville kaupungin virkamiehille huomaa, että Taksoitusvalmistelukunnan sihteerin palkka on kaikkia muita huono-osaisempi. Noin suurella työmäärällä ja vähäisellä palkalla on vaikea pitempää aikaa pysyttää samaa sihteerä toimessaan, mikä kuitenkin työn menestyksen kannalta olisi suotavaa. Viran avoimeksi joutuessa olisi vaikea saada siihen sopivaa henkilöä, varsinkin kun viranpitäjän täytyy olla lainoppinut voidakseen asiantuntemuksella laatia ne lukuisat lausunnot, joita Taksoitusvalmistelukunnan on annettava verotusasioista.

Edellä lausuttuun nähden ja kun sihteerillä nykyään on paljon huonompi palkka kuin puheenjohtajalla, on Taksoitusvalmistelukunta ollut sitä mieltä että mainitun virkamiehen palkaksi olisi määrättävä 8,000 markkaa vuodessa, mihin lisäksi tulisi 10 %:n korotus pohjapalkasta 5 ja 10 vuoden palveluksesta. Taksoitusvalmistelukunnalta ei ole tässä jäänyt huomaamatta, että mainittu summa ehkä tulee liian lähelle puheenjohtajan nykyisiä palkkaetuja, mutta valmistelukunnan mielestä eivät puheenjohtajankaan nykyiset palkkaedut vastaa hänen suoritettavanaan olevaa työtä, vaikka valmistelukunta on katsonut tämän palkkakysymyksen järjestämisen vielä voivan jäädä toistaiseksi.

Mutta vaikka sihteerille nyt ehdotettu korotus myönnettäisiinkin, ei valmistelukunta sillä saisi lisää työvoimia, mikä kuitenkin olisi ehdottomasti tarpeellista. Valmistelukunnan puheenjohtajan ja sihteerin hartioilla lepäävä työtaakka on jo nyt niin suuri, että mainitut toimihenkilöt vain suurimmalla voimain uhrauksella voivat siitä suoriutua. Ja kun työ vuosi vuodelta lisääntyy, ei tätä voi jatkua työnkin siitä kärsimättä. Muutoksen aikaan saamiseksi tähän on Valmistelukunta ajatellut toisen sihteerinviran perustamista. Tämä sihteerin olisi puheenjohtajan ja nykyisen sihteerin apuna ei ainoastaan juoksevista kansliatoissa, vaan myös taksoitus- ja tarkastuslautakunnan kokouksissa, eritoten puheenjohtajan ja sihteerin viranviransijaisena taudintapauksissa. Itse verotustyökin joutuisi nopeammin, mikä seikka ei olisi vailla merkitystä verotusluettelon valmistumiseen nähden, kun kunnalliseroverojen ensimmäinen kannanta Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan on toimitettava jo toukokuulla. Lisäksi saavutettaisiin se etu, että valmistelukunnan esityöt olisivat täydellisemmät, sillä nykyoloissa ei osa puheenjohtajan ja sihteerin suorittamia erikoistöitä ole ajan täpäryyden johdosta ollut niin täydellistä kuin suotavaa olisi ollut. Tämän toisen sihteerin palkkaetuihin nähden on Taksoitusvalmistelukunta ollut sitä mieltä, että hänelle olisi maksettava 5,000 markan vuosipalkka, mihin tulisi lisäksi 10 %:n korotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta. Tämän toimihenkilön asemaan nähden arvelee valmistelukunta ehdotetun palkan riittävän.

Edellä lausutun johdosta on Taksoitusvalmistelukunta esittänyt, että sen sihteerille myönnettäisiin 8,000 markan vuosipalkka tammikuun 1 päivästä 1917 lukien sekä 10 %:n korotus pohjapalkasta 5 ja 10 vuoden palveluksesta, minkä ohessa viran nykyinen pitäjä saisi lukea hyväkseen tähänastiset virkavuotensa, sekä että valmistelukuntaan perustettaisiin toinen sihteerinvirka, josta niinikään ensi tammikuun 1 päivästä lähtien maksettaisiin 5,000 markan vuosipalkka 10 %:n korotuksin 5 ja 10 vuoden palveluksesta.

Siinä tapauksessa että viimeksi mainittuun esitykseen myönnyttään, olisi Taksoitusvalmistelukunnan 30/5 1911 vahvistetun johtosäännön 2, 5 ja 7 § muutettava seuraaviksi:

2 §.

Taksoitusvalmistelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, kaksi jäsentä sekä ensimmäinen ja toinen sihteerin. Puheenjohtajan valitsee maistraatti määräämättömäksi ajaksi molempuolisin kuusikuukautisin irtisanomisehdoin, jota vastoin kaupunginvaltuusto valitsee jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan, huhtikuun 1 päivästä lukien. Sihteerit valitsee

taksoitusvalmistelukunta niinikään määräämättömäksi ajaksi ja kuusikuukautisen molemmipuolisen irtisanomisen ehdolla.

5 §.

Ensimmäisen sihteerin velvollisuutena on:

puheenjohtajan osotuksen mukaan olla apuna asiain valmistelussa;
taksoitusvalmistelukunnan kokouksissa pitää pöytäkirjaa ja varmentaa valmistelukunnasta annettavat toimituskirjat;
toimia sihteerinä taksoituslautakunnan toisessa osastossa ja tarpeen mukaan tarkastuslautakunnankin kokouksissa; sekä
puheenjohtajan estettynä ollessa hoitaa hänen tehtävänsä.

Toisen sihteerin velvollisuutena on:

pitää tulleiden asiain ja lähteväin toimituskirjain diaria;
puheenjohtajan osotuksen mukaan olla apuna asiain valmistelussa;
tarpeen mukaan toimia sihteerinä taksoitus- ja tarkastuslautakunnan kokouksissa;
sekä
ensimmäisen sihteerin ollessa muilta virkatoimilta tai muutoin estettynä hoitaa hänen tehtävänsä.

7 §.

Puheenjohtaja ja *sihteerit* saavat joka kesä virkalomaa kuukauden *kukin*, kun se töiden tasaista kulkua estämättä voi käydä päinsä.

Rkmri on havainnut Taksoitusvalmistelukunnan esityksen tueksi esiintuodut perustelut hyvin päteviksi sekä niihin nähden puoltanut esitystä. Ainoastaan kahteen ehdotettuun johtosäännön määräykseen on Rkmri pitänyt muutosta tarpeellisenä. Niinpä on Rkmri katsonut asianmukaiseksi että, kun sihteerin palkkaedut tuntuvasti kohoavat, niin että tämä virkamies tässä kohden tulee likimmittäin puheenjohtajan vertaiseksi, olisi ensimmäinen sihteeri Kvston eikä, niinkuin tähän asti on ollut laita, Taksoitusvalmistelukunnan valittava. Niinikään olisi tämän virkamiehen työtehtäviin ja palkkaetuihin nähden asetettava vaatimus, että viranpitäjällä ei ole oikeutta pitää muuta tointa. Poikkeustapauksissa näin kuitenkin saisi olla laita, jos Taksoitusvalmistelukunta siihen myöntyy. Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi olisi ohjesääntöön pantava samanlaiset määräykset toiseenkin sihteeriiin nähden. Mainituista lisäyksistä koskee edellinen 2 §:ä ja jälkimäinen sopisi ehkä panna eri pykäläksi, joten valmistelukunnan ehdotus muuttuisi seuraavaksi:

2 §.

— — — Sihteerit valitsee *Kaupunginvaltuusto* niinikään määräämättömäksi ajaksi ja kuusikuukautisen molemmipuolisen irtisanomisen ehdolla.

8 §.

Sihteereillä ei saa olla muuta tointa, ellei taksoitusvalmistelukunnalta ole siihen hankittu lupaa.

Taksoitusvalmistelukunnan esitykseen viitaten on Rkmri ehdottanut Kvston päätettäväksi:

että Taksoitusvalmistelukunnan sihteerin vuosipalkaksi tammikuun 1 päivästä 1917 lukien, vahvistetaan 8,000 markkaa 10 %:n korotuksin 5 ja 10 vuoden palveluksesta;
että nykyinen viranpitäjä saa lukea hyväkseen tähänastiset virkavuotensa;

että tammikuun 1 päivästä 1917 taksoitusvalmistelukuntaan perustetaan toinen sihteerinvirka, josta vuosipalkka on 5,000 markkaa 10 % korotuksin 5 ja 10 vuoden palveluksesta; sekä

että taksoitusvalmistelukunnan toukokuun 30 päivänä 1911 vahvistetun johtosäännön 2, 5, 7 ja 8 § muutetaan Rkmrin ehdotuksen mukaisesti.

V. V.:

Valiokunta puoltaa myöntymistä Rkmrin ehdotukseen, paitsi mitä tulee määräykseen sihteerien oikeudesta sivutoimien hoitamiseen, josta asiasta valiokunnan mielestä olisi sopivin panna säännös viimeiseksi momentiksi 5 §:än.

Krvsto:

Hyväksyttiin V. V:n ehdotuksen mukaisesti.

N:o 23.

Rkmrin esitys kahden Sallin ja Kaavin tiluksilla sijaitsevan maa-alueen vuokraamisesta Aktiebolaget Bollplan yhtiölle.

Rkmri mainitsee, että Aktiebolaget Bollplan oli, koska vuokraoikeus siihen Töölön alueeseen, mikä yhtiöllä oli vuokravapaasti hallussaan ja missä yhtiö oli pitänyt voimassa nurmiurheilukenttää, päättynyt 1/1 1917, anonut, että yhtiölle myönnettäisiin käyttöoikeus 30 vuoden ajaksi ei ainoastaan mainittuun alueeseen, vaan rajakkaiseen maahankin. Yhtiö aikoi nimittäin tuntuvasti laajentaa laitostaan panemalla kuntoon lisäksi yhden urheilukentän, kolme tenniskenttää, juoksuradan, golf-peliradan ynnä pienten lasten leikkipaikkoja, joihin sijoitettaisiin leikkivälineitä, niinkuin keinulautoja, kiipeämistankoja, hiekkalaatikoita y. m., kaikki hakemuksen oheisen karttaluonnoksen mukaisesti. Katsoen urheilukenttään suureen puutteeseen ja niihin tuntuviin kustannuksiin, joita kaupungille koituisi, jos sen täytyisi laittaa uusia urheilukenttiä, pyytää yhtiö niinkään saada käyttää aluetta vuokravapaasti mainittuun tarkoitukseen ja on sitoutunut eräin ehdoin luovuttamaan laittamansa urheilukentät kaupungin omiksi. Yhtiön tarkoituksena ei, niinkuin tunnettu, ole hankkia osakkailleen rahallista voittoa, vaan käytetään mahdollinen ylimäärä entisten laitosten laajentamiseen ja korjaamiseen. Yhtiön hoitotilistä käy selville, että se jo nykyään työskentelee tukalissa taloudellisissa oloissa, minkätähden vuokrameno suuresti vaikeuttaisi yrityksen jatkamista. Vuokravapauden korvaukseksi suostuisi yhtiö suomaan kansakoululapsille ja vähävaraisille urheilujärjestöille tilaisuuden samoin kuin tähänkin asti käyttää yhtiön kenttiä. Sitä paitsi on yhtiö kesäksi maksutta luovuttanut osan kenttää eräiden kaupungin lastenseimien ja kansanlastentarhasiirtolain käytettäväksi. Samalla kun yhtiö siis on anonut vuokranpitennystä 30 vuodeksi ja täydellistä vuokravapautta, on yhtiö oikeuttanut kaupungin aikaisemminkin, ei kuitenkaan ennenkuin 10 vuoden kuluttua, ottamaan koko laitoksen haltuunsa, sillä ehdolla että kaupunki sen lunastaa yhtiön omaan kustannusten hinnasta, siitä pois luettua 3.3 % vuotuista kuoletusta. Yhtiö on niinkään pitänyt luonnollisena, että kaupunginviranomaiset ovat oikeutetut kussakin eri tapauksessa tarkastamaan ja hyväksymään yhtiön vastedes teettämät tasoitus- ja muutosrakennustyöt.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus, jonka lausunto on vaadittu, oli antanut asian

käsiteltäväksi valiokunnalle, johon kuuluivat kaupunginpuutarhuri, kaupunginasema-kaava-arkkitehti sekä kaupungingeodeetti. Valiokunnan antama selvitys osoittaa, että yhtiön pyytämä lisäalue käsittää suurimman osan sen nykyisen urheilukentän koillis-puolella sijaitsevaa, aikaisemmin Sallin ja Kaavin tiluksiin kuulunutta joutilasta maa-aluetta, joka pinta-alaltaan on 6,5 hehtaaria, mistä 2,5 hehtaaria on viljeltyä maata. Kun kuitenkin kaupunki varsin luultavasti jonkin ajan kuluttua tarvitsee puistolaitteita varten mainitun lisäalueen ylävämmän osan, oli valiokunta ollut sitä mieltä, että aluetta ei olisi luovutettava niin pitkäksi ajaksi kuin hakija oli halunnut. Jotta kuitenkin toiselta puolen mikäli mahdollista voitaisiin laajentaa hakijan tarvitsemaa aluetta eikä toiselta puolen rajoitettaisi kaupungin oikeutta puistoalueen vapaaseen käyttämiseen, oli valiokunta ehdottanut, että yhtiölle vuokravapaasti luovutettaisiin asiakirjain oheisessa kartassa viivan h-i-k-l-n rajoittama alue, noin 3 hehtaaria, ja siitä suorakaiteet a-b-c-d ja e-f-g-h 25 vuodeksi, mutta muu osa toistaiseksi vuoden molemmin-puolisen irtisanomisen ehdolla. Mutta edellä mainittujen kahden suorakaiteen muotoisen alueenkin vuokraoikeutta on valiokunnan mielestä ollut rajoitettava määräämällä, että yhtiö on velvollinen, jos kaupunki vaatii, antamaan ne kaupungin käytettäväksi siitä raha-korvauksesta, mikä siihen aikaan katsotaan yhtiön laitoksen rakennuksien ja aitain ar-voksi. Lopuksi on valiokunnan mielestä ollut määrättävä, että kaikkien tiluksille aiottu-jen laitosten tulee kolmen vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta olla täydessä kunnossa, että kaikki rakennukset ja aidat tehdään ainoastaan hyväksytyjen piirustusten mukaan, että kaikki laitokset pidetään hyvässä kunnossa sekä että urheiluharjoituksia varten aiotut nurmet hoidetaan niin, että ne kunakin vuonna kesäkuun alussa ovat käyttökelpoisessa kunnossa.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on antamassaan lausunnossa katsonut voivansa yhtyä valiokunnan ehdotukseen, kuitenkin siten muutettuna, että edellä mainittujen suo-rakaiteen muotoisten tiluskuvioiden vuokrakautta ei vahvisteta 25, vaan ainoastaan 10 vuodeksi. Tätä kantaansa on Hallitus perustellut osin sillä, että kaupunkia ei olisi sidottava niin pitkäaikaiseen kuin 25 vuoden vuokraan, osin sillä että henkilöt, jotka nykyään ansiokkaasti hoitavat yhtiön asioita, eivät luultavasti koko tuota ajanjaksoa pysy yhtiön johtokunnassa ja kuitenkin olisi kaupungille tärkeätä, että mainitut urheil-u-kentät pidettäisiin hyvässä kunnossa ja että niiden muutkin laitteet olisivat tyydyttäviä. Lisäksi on Hallitus lausunut mielipiteenään, että yhtiön kanssa tehtävään vuokrasopi-mukseen olisi pantava määräys siitäkin, että yhtiön tulee mikäli mahdollista hankkia kansakoululapsille ja vähävaraisille urheilujärjestöille tilaisuus joko maksutta tai vähäi-sestä maksusta käyttää urheilukenttiä ja muita laitteita sekä sen ohessa kesäisin mak-sutta luovuttaa kentät tai niiden osia tämän kaupungin lastenseimien ja lastentarha-siirtolain käytettäväksi.

Rkmri on pääasiassa voinut yhtyä edellä kerrottuun Hallituksen esitykseen. Tosin oli Rkmri lausuttu se käsitys että, koska kaupunginviranomaiset eivät näy ryhtyvän tasoittamaan ja kuntoonpanemaan urheilukenttiä niin laajasti kuin olojen kehitys on vaatinut, olisi yksityistä aloitetta tällä alalla mitä voimakkaimmin tuettava. Siihen ei riittänyt ainoastaan alueiden vuokravapaus, vaan tarvitsi yksityinen yritteliäisyys lisäksi vakuutta siitä, että se voi riittävän kauan pitää hallussaan alueita, joiden tasoitukseen ja kuntoonpanoon oli käytetty melko suuria kustannuksia. Ne rahamäärät, mitkä yhtiö saattoi olla halukas käyttämään uusien kenttään laittamiseen ja entisten parantamiseen, riippuivat suuressa määrin vuokrakauden pituudesta. Nämä näkökohdat oli Rkmri kyllä ottanut huomioon, mutta havainnut, että puheena olevain maa-alueiden keskeinen asema ei sallinut myöntää 10 vuotta pitempää vuokrakautta. Saattoi käydä kaupungille aivan

välttämättömäksi varsin kohdakkoin käyttää niitä muuhun ja tärkeämpään tarkoitukseen. Tosin olisi kaupunki laitosten lunastamisella turvattu vastamainitun tapauksen varalta, mutta tästä koituisi kaupungille melko suuri meno, joka, ellei aluetta vastedes käytettäisi urheilutarkoituksiin, olisi johtunut vain siitä syystä, että oli määrätty liian pitkä vuokrakausi. Varovaisuus siis käski rajoittamaan vuokrakautta.

Ainoastaan yhdeltä kohden on Rkmri katsonut Hallituksen ehdottamia vuokraehtoja olevan muutettava, nimittäin velvoittamalla yhtiö, siinä tapauksessa että kaupunki vaatii, ennen vuokrakauden päättymistäkin antamaan alueet kaupungin käytettäväksi yhtiön niillä olevain rakennusten ja aitain arvoa vastaavasta rahakorvauksesta. Lienee yleisesti tunnettu asia, että tuon laatuisele alueelle teetetyt rakennukset ja aidat edustavat vain murto-osaa siihen käytetyistä kuluista. Tähän nähden vaatii oikeudenmukaisuus — ja sitä Hallituskin lienee tarkoittanut — määräämään kaupungin korvausvelvollisuuden hakijan ehdottamalla tavalla yhtiön omain kustannusten mukaan, siitä lukemalla pois 3.3 %:n vuotuisen kuoletuksen.

Edellä esitetyillä perusteilla on Rkmri esittänyt, että Kvsto päättäisi:

Aktiebolaget Bolplan yhtiölle tammikuun 1 päivästä 1917 verovapaasti vuokrata kaupungin omistamalla Sallin ja Kaavin tiluksilla sijaitsevasta, karttaluonnoksessa kirjaimilla h-i-k-l-n osotetusta, noin 3 hehtaarin laajuudesta alueesta kirjaimilla a-b-c-d ja e-f-g-h osotetut alat kymmeneksi vuodeksi sekä muun osan toistaiseksi vuoden irtisanomisajan ehdolla; sekä

tähän liittää seuraavat ehdot:

1) että yhtiö on velvollinen, jos kaupunki vaatii, antamaan mainitut alueet kaupungin käytettäväksi rahakorvauksesta, joka vastaa yhtiön omia kustannuksia niistä vähennettyä 3.3 %:n vuotuinen kuoletus;

2) että kaikki näille tiluspalstoille aiotut laitokset ovat kolmen vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta olevat täydellisessä kunnossa ja vastedes pidettävät hyvässä kunnossa sekä nurmet hoidettava niin, että ne kesän alussa ovat käyttökelpoisessa kunnossa;

3) että yhtiön tulee mikäli mahdollista varata kansakoululapsille ja vähävaraisille urheilujärjestöille tilaisuus joko maksutta tahi vähäisestä maksusta käyttää urheilukenttiä ja muita laitoksia; sekä

4) että yhtiö on velvollinen kesäiseen aikaan maksutta luovuttamaan kentät tai niiden osia tämän kaupungin lastenseimien ja lastentarhasiirtolain käytettäväksi.

Rkmrin esityksen johdosta on aktiebolaget Bolplan yhtiön puolesta V. V:lle huomautettu, että yhtiön osakepääoma on ainoastaan 12,500 markkaa, minkätähden ei ainoastaan sitä, vaan lisäksi lainavarojakin on käytetty yhtiön nykyisiin laitoksiin. Aikomansa laajennuksen toimeenpanemiseksi täytyisi yhtiön tehdä lisävelkaa. Tähän tarvittavia varoja ei kuitenkaan saataisi, ellei lainanantajille voitaisi tarjota ainakin jonkinlaista vakuutta, eikä yhtiö sentähden voisi laajennusaikeitaan toteuttaa, ellei suoda niin pitkää vuokrakautta, että velka sen kuluessa ehditään kuolettaa. Tämän johdosta on yhtiö anonut, että kirjaimilla h-i-k-l-n merkitty alue kokonaisuudessaan luovutettaisiin yhtiölle 30 vuoden ajaksi velvoittamalla yhtiö, 10 vuoden kuluttua vuokrakauden alkamisesta, vuoden kuluessa irtisanomisesta kaupungille luovuttamaan alue Rkmrin ehdottamasta rahavastikkeesta. Muihin Rkmrin esittämiin ehtoihin nähden on yhtiö huomauttanut, että nykyoloissa kävisi sängen vaikeaksi ja kalliiksi kolmen vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta saattaa laitoksia täyteen kuntoon, varsinkin kun alueen halki Eläintarhan puhdistusasemalle vievää avonaista ojaa ei katettane kaupunginviranomaisten toimesta. Yhtiö ei myöskään voi sitoutua ennen kesän alkua saattamaan nurmia käyttökelpoiseen kuntoon, koska urheilukausi alkaa kohta lumen sulattua ja jatkuu kesäkuun

keskivaiheille, jolloin kentät kylvetään kasvamaan ruohoa sekä otetaan taas käytäntöön elokuun keskivaiheilla. Tähän nähden on yhtiö esittänyt määrättäväksi että laitokset ovat olevat kunnossa kolmen vuoden kuluttua sodan päättymisestä sekä että nurmien kuntoonpanoa koskeva aikamääräys kokonaan poistettaisiin.

V. V.:

Siihen nähden mitä Rkmrissa on lausuttu pitemmän vuokrakauden puolesta ja kun kaupungilla, niinkuin hakija on ehdottanut, olisi 10 vuoden kuluttua tilaisuus irtisanomisen jälkeen saada alue haltuunsa, esittää valiokunta, siihenkin nähden että kunnalla juovutusjuomavoittovarain puutteen johdosta ei ole viime vuosina ollut tilaisuutta samassa määrin kuin aikaisemmin kannattaa urheilupyrintöjä, että Kvsto päättäisi Aktiebolaget Bollplan yhtiölle tammikuun 1 päivästä 1917 verovapaasti vuokrata kaupunkiin kuuluvilla Sallin ja Kaavin tiluksilla sijaitsevan, kaitaluonnoksessa kirjaimilla h-i-k-l-n osoitetun, noin 3 hehtaarin laajuisen alueen kolmeksi kymmeneksi vuodeksi Rkmrin esittämien ehdoin muutoin, paitsi että yhtiö on velvollinen kymmenen vuoden kuluttua vuokrakauden alkamisesta vuoden kuluessa irtisanomisesta luovuttamaan alueen kaupungin käytettäväksi Krin ehdottamasta vastikkeesta sekä että laitokset on pantava kuntoon kolmen vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta, edellyttäen että kaupunki on saattanut työn teettämisen mahdolliseksi panettamalla tuon ajan kuluessa kuntoon alueen halki Eläintarhassa sijaitsevalle vedenpuhdistusasemalle vievän ojan, ja että nurmien kuntoonpanemista koskeva ajanmääräys poistetaan, joten siis yhtiölle niihin nähden ainoastaan jää velvollisuudeksi pitää ne asianmukaisessa kunnossa.

Kvsto:

Hyväksyttiin V. V:n ehdotuksen mukaisesti.

N:o 24.

Insinööri B. Gagneurin anomus toimiluvan saamisesta pohjaveden hankkimiseen kaupungille.

Kvstolle annetussa kirjoituksessa on hakija pyytänyt tietoa, millä ehdoilla kaupunki suostuisi myöntämään tarkoitusta varten perustetulle yhtiölle toimiluvan kaupungin tarpeisiin riittävän, hyvän ja bakteerittoman pohjaveden hankkimiseen, sitoutuisiko kaupunki, siinä tapauksessa että toimilupa myönnetään, 10—15 vuoden aikana mainitulta yhtiöltä ottamaan kaiken kaupungin vesijohtoon tarvittavan veden oikeutettuna määrävuosien kuluttua lunastamaan laitoksen sen kirjaanpannusta arvosta, sekä suostuisiko kaupunki maksamaan 30 penniä kuutiometriltä vesisäiliöön toimitettua vettä tai, jos tätä hintaa pidetään liiallisena, minkä hinnan kaupunki suostuisi maksamaan sekä montako sekuntilitraa vettä yhtiön tulisi taata.

Kaupungin vesijohtolaitoksen johtaja, jonka lausunto asiasta on hankittu, huomauttaa pääasiassa, että kaupungin varustamisessa vedellä olisi säännöksi pantava, että vesi on *hyvää*, että sitä on kaikkina vuodenaikoina *riittävästi* ja että sitä saadaan *halvasta hinnasta*.

Mitä ensinnä Vantaan veden laatuun tulee, huomauttaa vesijohtolaitoksen johtaja esittämillään syillä, että mainittu vesi fyysisessä, kemiallisessa ja bakteriologisessa suhteessa on sen laatuista, että siitä kaikkina vuodenaikoina voi saada juomavettä, joka on kaupungin väestölle yhtä terveellistä kuin mikä pohjavesi tahansa.

Laskelmain mukaan olisi Helsingin kaupungin vuorokautinen veden kulutus enintään:

	m ³ .	sek. litr.
vuonna 1920	25,000	290
” 1925	34,000	394
” 1930	44,000	510
” 1935	54,000	625

Tästä näkyy, että kaupunki jo varsin kohdakkoin tarvitsee niin suuria vesimääriä, että joka tapauksessa täytyisi turvautua pintaveteen, koska noin suuria pohjavesimääriä ei ole saatavissa, ellei sen hankkimiseen käytetä suunnattoman suuria summia.

Vantaanveden puhdistamisesta ja jalostamisesta on laskettu säännöllisissä oloissa olevan kustannuksia enintään 10 penniä kuutiometriltä ja menoja kaikkiaan, korot ja kuoletukset lukuun otettuina, keskimäärin 16.4 penniä kuutiometriltä. Pohjaveden likimääräiset hankintakustannukset eivät ole mainittavissa, syystä että riittäviä vesimääriä ei ole saatavissa kaupungin lähiseuduilta. Hakijan pyytämä hinta on kuitenkin kolme kertaa suurempi vesijohtoveden nykyistä hintaa ja aiheuttaisi kaupungille lisämenoja 1,850,000 markkaa vuonna 1920, 2,482,000 markkaa vuonna 1925, 3,212,000 markkaa vuonna 1930 ja 3,942,000 markkaa vuonna 1935.

Kun Vantaan vettä on runsaasti saatavana ja kustannuksia siitä on vähän sekä sen laatu puhdistettuna jo nykyään on tyydyttävä, ei ole riittäviä syitä luopua tästä vedestä ja ryhtyä käyttämään toista, vielä vähemmän antaa sen hankkimista yksityisen yhtiön toimeksi, minkätähden vesijohtolaitoksen johtaja on, huomauttaen että nykyisen veden lämpötilan parantamiseksi tahi jostakin muusta syystä osa kaupungin vesitarvetta voitaisiin tyydyttää pohjavedellä, mistä seikasta aikanaan tehdään esitys, ehdottanut, että hakijan ehdotus ei aiheuttaisi toimenpidettä.

Edellä mainituilla syillä yhtyy Rkmri tähän ehdotukseen.

Komitea, joka on asetettu valmistelemaan kysymystä kaupungin vesijohtolaitoksen täydentämisestä pohjavettä kuljettavalla juomavesijohdolla ja jonka lausunnon V. V. on hankkinut, on huomauttanut, että toiminnan, joka niin likeltä koskee kaupungin tärkeimpiä etuja kuin vedenhankinta, antaminen jonkin yksityisen yhtiön yksinoikeudeksi näyttää, ellei aivan mahdottomalta, niin kuitenkin mahdolliselta ainoastaan sillä edellytyksellä, että saadaan täydet takeet hankinnan täyttämistä veden laatuun ja määrään nähden sekä että sopimus on taloudelliselta kannalta kaupungille edullinen. Komitea on kuitenkin, saatuaan tiedon kaupungin vesijohtolaitoksen viime aikoina toimittamain pohjavesitutkimuksien tuloksista, saanut sen varman käsityksen, että semmoisia takeita, mitkä kaupunki voisi hyväksyä, tuskin voitaisiin esillä olevassa tapauksessa antaa. Vesijohtolaitos on edellyttänyt kaupungin vedenkulutuksen vuonna 1930 — siis lyhimmän pyydetyn toimilupakauden kuluttua, edellyttäen yhtiön voivan alottaa hankintansa vuonna 1920 — lisääntyneen noin 120—155 % eli noin 200:sta 440—510 sekuntilitraan, jota vastoin edellä mainitut tutkimukset eivät oikeuta oletamaan, että kaupunkiin saatava pohjavesimäärä riittäisi nykyiseenkin vedenkulutukseen. Paitsi tätä seikkaa, joka jo näyttää täysin perustelemaan ehdotetun toimenpiteen epäämisen, on asian taloudellisesta puolesta mainittava, että paitsi hakijan pyytämää hintaa, 30 penniä kuutiometriltä, kaupungin lisäksi tulisi kustantaa johtoverkkonsa hoito ja kunnossapito sekä laitoksen hallinto ja vedenjakelu. Niinikään täytyisi edelleen suorittaa sekä johtoverkon että Vanhankaupungin vesijohtolaitoksen rakennuspääoman korkoa ja kuoletusta, koska joka tapauksessa

Vanhankaupungin laitos olisi pidettävä varalla. Kustannukset nousisivat siten noin 45 penniin kuutiometriltä myytyä vettä, sen sijaan että laitoksen omat kustannukset nykyään nousevat 19 pennin vaiheille.

Edellä esitetyillä syillä ja muutoin yhtyen pääasiassa vesijohtolaitoksen antamaan lausuntoon on komitea ehdottanut Kvston päätettäväksi,

ettei asia aiheuta muuta toimenpidettä.

Kvsto:

Komitean ehdotus hyväksyttiin.

N:o 25.

H. Airaksisen y. m. esitys toimenpiteisiin ryhtymisestä välttämättömäin elintarpeiden hankkimiseksi vähävaraisille kuluttajille.

Hakijat mainitsevat, että erinäiset Helsingin kaupunkikuntaan kuuluvat vähävaraiset kuluttajat olivat tämän marraskuun 12 päivänä kokoontuneet neuvottelemaan, mitä kunnan, siis lähinnä Kvston puolelta olisi tehtävä välttämättömimpäin elintarpeiden hankkimiseksi kunnan asukkaille. Mainitussa kokouksessa oli yksimielisesti ja pontevasti julkklausuttu se käsitys, että ne, joille kunnan päätösvalta on uskottu, ehdottomasti ovat velvolliset ryhtymään kaikkiin mahdollisuuden rajoissa oleviin toimenpiteisiin sen puutteen lieventämiseksi, mikä nykyään vallitsee semmoisista välttämättömistä elintarpeista kuin voista, maidosta, lihasta ja erinäisistä rasva-aineista. Tilastonumeroilla oli kokouksessa näytetty, että perheiden, joissa oli lapsia, oli täytynyt viikkoja, jopa kuukausiakin olla vailla voita. Samaten oli kokouksessa mainittu, että maidon hankinta oli entisestäänkin vaikeutunut ja että eräissä osissa kaupunkia vallitsi todellista maitohätä. Lihankin hankkimiseen nähden oli viime aikoina ilmaantunut vaikeuksia sekä kuulunut uhkauksia lihantuonnin keskeyttämisestä tykkönään. Oli sanalla sanoen todettu, että varsinkin vähävaraisten toimeentulomahdollisuudet jo olivat muodostuneet niin kiusallisiksi ja arveluttaviksi, että erikoinen toimenpiteisiin ehdottomasti olisi ryhdyttävä suurten onnettomuuksien välttämiseksi. Kuinka toivottomaksi nykyinen tilanne oli käynyt vähävaraisille, voi päättää siitä, että kokouksessa tehty ehdotus että valtiovalan tulisi ottaa järjestääkseen sekä tuonti että kulutus kokonaisuudessaan oli saavuttanut miltei yleistä kannatusta. Aivan yksimielisiä olivat läsnäolijat olleet siitä, että kunnan eduskunta, Kvsto, oli oikeutettu ja velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin sen hädänalaisen tilan lieventämiseksi, jossa suuri osa kunnan jäseniä päivittäisen toimeentulonsa puolesta jo oli ja joka edelleen uhkasi kärjistyä. Samalla oli julkklausuttu vakaumus että kunta hyvällä tahdolla varmaankin voisi suorittaa siunauksellista työtä lieventääkseen kaikkien ja varsinkin vähävaraisten jäsentensä ja näiden perheiden elintarvehätää.

Kokouksen puolesta hakijat sentähden esittävät:

että Kvsto torjuakseen nykyään vallitsevaa ja yhä uhkaavammaksi käyvää elintarpeiden puutetta välittömästi ryhtyisi semmoisiin toimenpiteisiin, että kunnan välityksellä sen jäsenille hankittaisiin ja kohtuullisesta hinnasta niiden saatavana pidettäisiin välttämättömiä elintarpeita, niinkuin voita, maitoa ja lihaa, joista tavaroista kotimaassa ei vallitse

todellista puutetta, samalla kun vallitsevaa häikäilemätöntä keinottelua täytyy pitää rikollisena.

V. V.:

Todeten että kaupunginviranomaisten on mahdollon ryhtyä sen laatuisiin toimenpiteisiin, joita hakijat vaativat, on valiokunta kuitenkin, siihen nähden että vähävaraiset lapsi-rikkaat perheet monessa tapauksessa eivät ole kyenneet hankkimaan tarpeellista maitomäärää, katsonut olevan esittäminen, että Kvsto päättäisi:

antaa Vaivaishoitohallituksen toimeksi erityisesti valitsemainsa asiamiesten tahi ennestään olevaan järjestöjen avulla koettaa ryhtyä toimenpiteisiin maidon hankkimiseksi myytäväksi varattomille perheille, joilla on lapsia, hellittävässä tapauksissa alennetusta hinnasta; sekä

mainittuun tarkoitukseen tilitysvelvollisuudella Vaivaishoitohallituksen käytettäväksi osottaa enintään 25,000 markan määrärahan maksettavaksi Kvston käyttövaroista.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 26.

V. V:n ehdotus jäsenten valitsemisesta kunnollisen palvelusväen palkitsemisvaliokuntaan.

Valiokuntaan, jonka on jaettava kaupungille vuonna 1875 kunnollisen palvelusväen palkitsemiseksi lahjoitetusta rahastosta annettavat apurahat, valittaneen herrat V. von Wright, Nummivuori, Edvard Krogius, Harmaja ja Nojonen.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 27.

Salainen asia.

